

PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 167 (266) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, poniedziałek 19 listopada 1928 r.

TREŚĆ: ZSRR. a sprawy zagraniczne: Polska a ZSRR. — Sytuacja polityczna w Polsce. — Notatki i informacje: Różne. — Artykuły nieuwzględnione.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 15.XI. w art. wst. p. t. „10-lecie państwa polskiego“ piszą, że niepodległość swoją Polska zawdzięcza wielkiej rewolucji październikowej i rewolucjom w Niemczech i w Austrii. Proletariat rosyjski zniszczył ustrój burżuazyjno - obszarniczy, którego podstawą był ucisk narodowościowy. Zwycięstwo przeciwników Niemiec spowodowało, iż prawną podstawą istnienia Polski jako państwa jest traktat Wersalski. Oparcie istnienia Polski na tym „rozbojniczym“ traktacie oraz powiększenie terytorjum polskiego przez akty przemocy na Wileńszczyźnie i w Małopolsce wschodniej stworzyło przesłanki zatargów pomiędzy Polską a jej sąsiadami. Zatarg pomiędzy Polską a Litwą stanowi dotychczas najpoważniejszą groźbę dla pokoju w Europie wschodniej. Polska współczesna z jej terytorjum i ludnością stanowi niewątpliwie poważny czynnik wytworzonego przez traktat Wersalski status quo w Europie. ZSRR, który posiada wspólną z Polską granicę na przestrzeni 1,400 klm., śledzi uważnie przebieg wydarzeń w Polsce. Stosunki Polski z ZSRR nie odznaczały się nigdy przyjaźnią. Chwila, gdy stosunki te będą przyjazne, nie wydaje się być bliską, lecz rząd sowiecki jest pierwszym rządem, który wypowiedział się wyraźnie w sprawie niepodległości państwowej Polski. Rząd sowiecki jest jedynym rządem, który ustosunkował się do wskrzeszonej Polski, nie oglądając się na sytuację polityczną. Stosunek rządu sowieckiego do Polski określony został w deklaracji sowieckiej podczas rokowań pokojowych w Brześciu. W chwili, gdy polskie klasy posiadające szukały schronienia pod obroną monarchji niemieckiej i austriackiej, reprezentanci republiki sowieckiej uznali prawo narodu polskiego do samostanowienia. W 1920 roku podczas wojny polsko-sowieckiej, gdy wojska polskie i petlurowcy prowadzili ofensywę na Ukrainie rząd sowiecki ogłosił podpisaną przez Lenina odezwę do polskiego rządu i narodu, oświadczając w tej odezwie, iż w stosunkach pomiędzy Polską a Rosją niema żadnej kwestji, któraby nie mogła być rozstrzygnięta w drodze pokojowej. Ten stosunek do Polski trwa do dzisiejszego dnia. W ciągu 10 lat istnienia Polski rząd sowiecki stwierdził niejednokrotnie swoją gotowość do uregulowania swych stosunków z Polską. O ile uregulowanie to dotych-

czas nie nastąpiło, winę ponosi Polska, jej polityka międzynarodowa i jej sytuacja wewnętrzna. Pierwszą przeszkodą ku uregulowaniu stosunków polsko-sowieckich stanowi klasowa polityka polskiej burżuazji i obszarników, których wielką częścią rewolucja październikowa pozbawiła majątków na terytorjum byłego imperjum rosyjskiego. Burżuazja polska liczy na wskrzeszenie kapitalizmu w ZSRR, zamyka oczy na rzeczywistą sytuację w państwie sowieckim, korzysta z informacji o ZSRR, pochodzących ze źródeł białogwardyjskich. Drugą przeszkodą stanowi potęgująca się z roku na rok zależność gospodarcza i polityczna Polski od kapitału międzynarodowego, który rezerwuje Polsce „zaszczytną rolę“ awangardy cywilizacji europejskiej na Wschodzie, czyli czynną rolę w przygotowaniu wojny przeciwko ZSRR. Dążenie do utworzenia „niepodegłych państw“ Ukrainy i Białorusi było bezpośrednim powodem wojny polsko-sowieckiej w roku 1919 — 1920. Obecnie dążenie to wraz z usiłowaniami Polski rozciągnięcia protektoratu nad państwami bałtyckimi stanowi potężną groźbę dla stosunków polsko-sowieckich. Stosunki te po doświadczeniu Marszałka Piłsudskiego do władzy narażone były na poważne wstrząśnienia. Wystarczy wskazanie na wypadki w rodzaju zamordowania Wojkowa, zamachu na Lizarewa, ciągłego bezczeszczenia placówek sowieckich w Polsce, przeciwsowieckich przemówień polskich ministrów i t. p. Jedynie pokojowość i spokój rządu sowieckiego spowodowały, iż wypadki te nie doprowadziły do kryzysu stosunków. Przeciwsowiecka polityka wschodnia rządu polskiego stwarza paradoksalną sytuację, w której Polska, podkreślając rzekome niebezpieczeństwo ze strony ZSRR, odmawia podpisania traktatu o nieagresji z ZSRR i zawierając traktaty handlowe z Peru lub Urugwajem, odmawia zawarcia tego traktatu z jedną szóstą kuli ziemskiej czyli z ZSRR. Polityka ta znajduje się w sprzeczności z własnym interesem Polski, który domaga się utrwalenia normalnych i przyjaznych stosunków z jej wielkim sąsiadem wschodnim. Wszelkie spekulacje na sytuacji międzynarodowej ZSRR i na „procesie rosyjskiego rozkładu“ doprowadzą politykę polską do bankructwa. Polska powinna pamiętać, iż istnienie Związku Sowieckiego jest gwarancją istnienia niepodległej Polski jak również, że ustalenie normalnych i przyjaznych stosunków z ZSRR może jedynie wzaco-

nić międzynarodowe stanowisko Polski, jako niepedległego państwa.

Proletarska Prawda 1.XI omawia w art. wst. wypływającą z rzekomych przygotowań „faszystowskiego rządu dyktatora Piłsudskiego“ do wojny przeciwko ZSRR konieczność niesienia pomocy „ofiaram białego teroru“ na Ukrainie zachodniej, uwięzionym przez władze polskie pod zarzutem przeciwdziałania tym przygotowaniom. Pismo nawołuje ludność USRR do udziału w „tygodniu pomocy więźniom politycznym na Ukrainie zachodniej“, który odbył się w USRR od 1-go do 10-go listopada r. b.

Wisty 1.XI w art. p. n. „Na kresach“ omawiają rzekome przygotowania Polski do zbrojnego zatargu z ZSRR. Poważną część tych przygotowań stanowi akcja wojewody Józewskiego na Wołyniu. Wbrew protestom rządu sowieckiego przeciwko głośnej mowie Józewskiego, prowadzi on nadal akcję, która jest konkretnym dowodem czynnych przygotowań do napadu na ZSRR. Akcja ta przyniesie niewątpliwie inne owoce, niż te, na które liczą imperjaliści polscy. Polityka polska na Ukrainie zachodniej i na Białorusi zachodniej prowadzi do zaognienia stosunków narodowościowych i sprzeczności wewnętrzne nie pozwolą Polsce na urzeczywistnienie jej agresywnych zamiarów. Lecz ludność pracująca USRR oburzona jest głęboko przez wiadomości o ucisku narodowościowym w Polsce i rozumie doskonale, jakie ukryte cele polityki polskiej tłumaczą istnienie tego ucisku.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Izwiestja 16.XI omawiają w depeszy z Warszawy (Bratina) taktykę opozycji w Sejmie i twierdzą, że taktyka ta nie różni się wiele od zeszłorocznej. Właściwa dyskusja nad projektem budżetowym odbywać się będzie w komisji.

Izwiestja 16.XI ogłaszają sprawozdanie z przemówienia posła Bitnera w Sejmie p. t. „Przedstawiciel partii komunistycznej demaskuje zdradziecką akcję PPS“.

Izwiestja 16.XI donoszą z Charkowa, iż według opowiadań osób, które przybyły ze Lwowa, sytuacja we Lwowie pozostaje naprężona. Aresztowano przeszło 200 Ukraińców. Ekscesy studentów polskich trwają. W dniu obchodu 10-lecia Polski wybito szyby w mieszkaniach wielu Ukraińców. Między innymi wybito szyby w mieszkaniu członka centralnego komitetu „Undo“ Celewicza, którego rodzina urządziła iluminację i wywiesiła sztandar z białym orłem. Przemówienie posła Chruckiego w Sejmie na temat wydarzeń lwowskich spowodować miało w kołach ukraińskich oburzenie, jako zbyt łagodne i ugodowe.

Prawda 16.XI ogłasza sprawozdanie z dyskusji budżetowej w Sejmie p. t. „Polska — więzienie dla mniejszości narodowych“.

Izwiestja 15.XI w depeszy z Warszawy, (Bratina), omawiając zatarg posła Sławka z posłem Niedziałkowskim, twierdzi, że jest to zatarg czysto osobisty i „szlachecki“.

Zwiewda 11.XI podaje w art. M. Niemanowa, iż „głód ogarnął Białoruś zachodnią“ i „rząd faszystowski doprowadził ludność Białorusi zachodniej do klęski głodowej“. Ludność nie otrzymuje żadnej pomocy, podatki zaś ściągane są nielitościwie.

Zwiewda 11.XI donosi, że stanowisko mniejszości narodowych w sprawie udziału w uroczystym posiedzeniu Sejmu z okazji 10-tej rocznicy niepodległości spowodowało w Warszawie „wielkie zamieszanie“.

Proletarska Prawda 2.XI w art. wst. z okazji 10-tej rocznicy proklamowania „ukraińskiej zachodniej republiki ludowej“ twierdzi, że rocznica ta jest rocznicą „zdrady narodu ukraińskiego przez burżuazję“. Obecna sytuacja na Ukrainie zachodniej powinna skupić uwagę ludności na rewolucyjnych metodach walki, które wyłącznie przynieść mogą wyzwolenie.

Proletarska Prawda 2.XI komentuje art. Ostrowskiego z pisma łódzkiego „Ukraińska Hromada“ jako dowód ucisku szkolnictwa ukraińskiego w Polsce.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Prawda 6.XI donosi, że komisarz ludowy handlu Mikojan wziął w Charkowie udział w naradach nad aprowizacją ośrodków przemysłowych. Oświadczył on w wywiadzie, udzielonym korespondentowi pisma, iż Ukraina sowiecka przechodzi przez okres nadzwyczajnych trudności, spowodowanych przez nieurodzaj. Rząd sowiecki dąży przede wszystkim do oczenia rolnictwa ukraińskiego, przychodząc mu z pomocą siewną.

Ekonomiczeskaja żiżń 13.XI donosi, że w ciągu pierwszych pięciu dni b. m. instytucje aprowizacyjne zgromadziły 213.363 tony zboża, czyli o 28,2% mniej niż w ciągu ostatnich pięciu dni zeszłego miesiąca. Obniżenie tempa skupu zboża posiada charakter powszechny we wszystkich okręgach rolniczych i spowodowane jest skutkiem pogorszenia warunków komunikacyjnych z powodu deszczów.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Trud 17.X. Witamy rewolucyjnych robotników łódzkich.

Krasnaja Zwiewda. 17.X. Polska misja wojskowa w Jugosławii.

Wisty 25.X. Oburzająca zdrada (o sytuacji w przemyśle łódzkim). — 27.X. Obywatele polscy narodowości ukraińskiej działają (o piśmie „Ukraińska Niwa“).

Saweckaja Bielaruś. 2.XI. W mrokach życia białoruskiego w Polsce.

Prawda 10.XI. Amerykańska partia komunistyczna podczas wyborów. Związek sowiecki a plany imperjalistów. — Zwycięstwo Hoovera jako kolejny okres imperjalizmu amerykańskiego.

Izwiestja 10.XI. Kryzys rządowy we Francji. Jak oni zdradzili rewolucję (art. Brasławskiego z okazji 10-tej rocznicy rewolucji listopadowej w Niemczech). — Niech żyje nieważność (art. Garlie'go o ideologii armii czerwonej). Budżet ESFSR na 1928/29 rok. — Przygotowania do wyborów sowieckich.

